

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
Ann-Louice Jonsson

DOM
2017-04-19
Meddelad i Falun

Mål nr
837-17

Sida 1 (9)

KONKURRENSVERKET	
2017-04-19	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Hällbo Busstrafik AB, 556378-7810

Ombud: Advokaterna Sascha Schaeferdiek och Johan Linder Säverman
Wistrand Advokatbyrå
Box 7543
103 93 Stockholm

MOTPARTER

1. Kommunalförbundet Inköp Gävleborg, 222000-2311
826 80 Söderhamn

2. Bollnäs Busstrafik AB, 556109-7337

Ombud: Advokaterna Kaisa Adlercreutz och Sara Karlsson
Front Advokater AB
Kungstorget 2
411 17 Göteborg

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Hällbo Busstrafik AB:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 188296

Postadress
Box 45
S-791 21 Falun

Besöksadress
Kullen 4

Telefon
023-383 00 00
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se
www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

Telefax
023-383 00 80

Expeditionstid
måndag-fredag
08:00-12:00
13:00-16:00

BAKGRUND

Kommunalförbundet Inköp Gävleborg (Inköp Gävleborg) upphandlar ”Skolskjuts Söderhamn” (ärendenummer 6485) genom ett öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). I tilldelningsbeslut den 20 februari 2017 antogs anbudet från Bollnäs Busstrafik AB (Bollnäs Buss) för skolskjutspaket 1–6 och 8.

YRKANDE M.M.

Hällbo Busstrafik AB (Hällbo Buss) ansöker om överprövning såvitt avser skolskjutspaket 1–6 och 8 och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att kvalificeringen av anbuderna görs om. Hällbo Buss anför till stöd för sin ansökan i korthet följande. Anbudet från Bollnäs Buss uppfyller inte samtliga obligatoriska krav i upphandlingen och borde därför rätteligen ha förkastats. Förfarandet att kvalificera och utvärdera anbudet strider mot likabehandlingsprincipen och Hällbo Buss, som placerade sig på andra plats i utvärderingen, riskerar att lida skada till följd härav. Hällbo Buss åberopar till stöd för sin talan bl.a. Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i HFD 2016 ref. 37.

Inköp Gävleborg bestrider bifall till ansökan och anför att anbudet från Bollnäs Buss uppfyller samtliga krav och att det därmed saknas grund för att utesluta anbudet. Inköp Gävleborg åberopar till stöd för sin inställning ett yttrande från Bollnäs Buss daterat den 8 mars 2017.

Bollnäs Buss bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande. Anbudet uppfyller samtliga ställda krav i upphandlingen. Hällbo Buss kan dessutom inte lida eller riskera att lida någon skada till följd av de påstådda bristerna eftersom dess eget anbud inte uppfyller de obligatoriska kraven.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för rättens prövning

Lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) har upphört att gälla med verkan från och med den 1 januari 2017 och har såvitt är av intresse i detta mål ersatts av lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Enligt övergångsbestämmelserna till 2016 års lag ska dock 2007 års lag alltså tillämpas på upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet.

Förvaltningsrätten har att pröva om det på grundval av vad Hällbo Buss anfört är visat att Inköp Gävleborg brutit mot någon av de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU och att detta har medfört att Hällbo Buss lidit eller kan komma att lida skada (16 kap. 6 § LOU). De grundläggande principerna innebär att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt, genomföra upphandlingar på ett öppet sätt samt iaktta principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (1 kap. 9 § LOU).

Förfrågningsunderlaget

I anbudsförfrågan (2.3 Anbudsformulär och anbudets utformning) anges bl.a. följande: I bilagan "Anbudsformulär" finns de krav som ställs i upphandlingen samt de uppgifter och redogörelser som efterfrågas. Svaren genom att kryssa i de ja/nej rutor som finns under varje krav samt fyll i uppgifter och redogörelser samt eventuella kommentarer.

I anbudsformuläret föreskrivs bl.a. följande:

3.3 Fordon

- Fordon som används för uppdraget skall vara utrustade med alkoholås av bränslecellstyp enligt Svensk Standard (SS-EN 50436-2) eller likvärdigt. Alternativt skall ett system med alkohoskåp användas.
  - Logguttag/service rapport skall vid varje servicetilfälle sparas och uppvisas på begäran.
- Tunga fordon skall minst uppfylla krav enligt Euro V. (Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/55/EG)
- Lätta fordon skall minst uppfylla krav enligt Euro 5. (Europaparlamentets och rådets direktiv 98/69/EG).
- Skyltning
  - När ett fordon används för skolskjuts skall det vara försett med en skylt eller liknande som visar fordonets användning.
  - En skylt/dekal med företagets namn och telefonnummer dit allmänheten kan ringa för synpunkter på transporten skall finnas synligt på fordonet.
- Godkänt besiktningsprotokoll skall uppvisas på begäran.

- Underhåll av fordonen ska göras utifrån tillverkarens anvisningar och vara dokumenterat där det framgår vad som kontrollerats, när kontrollen är genomförd och vilka åtgärder som vidtagits. Serviceprotokoll skall uppvisas på begäran.
- Fordon som används för uppdraget skall hållas städade och rena.
- Om Euro VI eller Gasbil/Miljöklass EL/HYBRID/Euro 6 offereras, skall dessa levereras och vara i trafik senast sex (6) månader efter avtalsstart.
- I väntan på leverans enligt ovan ska annat fordon användas med upphandlingens grundkrav på säkerhet uppfyllda. Mindre avvikelser kan tillåtas, men ska godkännas av beställaren.
- Övriga fordon skall vara i trafik senast vid avtalsstart.
- Om miljöklass ej framgår av Transportstyrelsens fordonsuppgifter är det upp till Anbudsgivaren att på begäran bevisa offererad miljöklass.

4 Redogörelser

4.1 Fordonsredogörelse

Följande information skall redogöras för de fordon som skall användas i uppdraget.

- Registreringsnummer
- Miljöklass
- Drivmedel som används.

För fordon som är tänkt att anskaffas till uppdraget skall återförsäljare, kontaktperson samt leveransdatum lämnas istället för registreringsnummer.

4.2 Miljö

Redogör för ert miljöarbete, om hur ni arbetar med hållbara transportlösningar idag och hur ni planerar att utveckla arbetet inom de närmaste åren. Följande skall minst framgå av beskrivningen:

- Euro-klassning på fordonsflottan (fördelning), idag och framåt
- Drivmedelsfördelning i företaget, idag och framåt
- Arbetet med drivmedelsförbrukningen/körsättet, idag och framåt

Vad parterna anför

Hällbo Buss anför i huvudsak följande. Den fordonsförteckning som Bollnäs Buss har bifogat anbudet strider mot de obligatoriska kraven i punkterna 3.3 och 4.1 på en rad punkter. Fordonsförteckningen synes omfatta hela Bollnäs Buss fordonspark, varför förteckningen inte överensstämmer med kravet på att förteckningen ska innehålla endast de fordon ”som skall an-

vändas i uppdraget". Av förteckningen framgår inte vilka fordon som ska användas i uppdraget och anbudet från Bollnäs Buss uppfyller således inte det obligatoriska kravet enligt punkten 4.1. Bollnäs Buss har i fordonsförteckningen i allmänna ordalag lämnat upplysning om att man "kommer att förnya vår vagnpark". Fordonsförteckningen kan genom dessa allmänt hållna uppgifter inte anses uppfylla det föreskrivna kravet på att specificera "fordon som är tänkt att anskaffas till uppdraget". Såsom punkten 4.1 i anbudens formuläret är utformad är det endast uppgift om registreringsnummer som kan utelämnas beträffande sådana fordon som är tänkta att anskaffas till uppdraget och ersättas av uppgift om återförsäljare, kontaktperson och leveransdatum. Uppgift om återförsäljare, kontaktperson och leveransdatum har dock inte heller angetts i fordonsförteckningen. Även uppgifterna om miljöklass och drivmedel måste lämnas för de fordon som är tänkta att anskaffas. Bollnäs Buss fordonsförteckning saknar helt uppgifter t.ex. om hur många fordon och vilken typ av fordon som är tänkt att anskaffas, miljöklass för respektive fordon, hos vilken leverantör respektive fordon har beställts etc. Fordonsförteckningen saknar vidare uppgift om vilket drivmedel som används för respektive fordon. Bollnäs Buss uppfyller inte kravet på att lämna uppgift om drivmedel per fordon. Uppgift om miljöklass saknas också beträffande ett flertal fordon. Oavsett om Bollnäs Buss avser att avyttra ett antal fordon framöver, måste fordonsförteckningen, i ljuset av kravet i punkten 4.1, omfatta de fordon som ska användas i uppdraget. Förteckningen strider därför mot kravet på att miljöklass ska anges för samtliga fordon. Bollnäs Buss har slutligen offererat en buss som har miljöklass Euro 4 (VDL Jonkheere -07). Fordonet uppfyller inte det obligatoriska kravet på lägst miljöklass Euro V. Olika typer av uppgifter efterfrågas i punkterna 4.1 och 4.2 och påståendet om att Bollnäs Buss fordonsförteckning utgör svar på båda de punkterna framstår som en efterhandskonstruktion.

Inköp Gävleborg framför i huvudsak följande. Bollnäs Buss har visserligen inte angett kontaktuppgifter till återförsäljare i fordonsförteckningen, men

den angivna fordonsförteckningen täcker ändå det behov som finns för att utföra trafiken i Söderhamns kommun. I upphandlingsunderlaget finns ingen begränsning om att fordonsförteckningen ska innehålla endast de fordon som ska användas i uppdraget. Den omständigheten att Bollnäs Buss har angett hela sin fordonspark i fordonsförteckningen har snarare bedömts utgöra uppfyllnad av kravet enligt punkten 4.2. Kravet på att uppge miljöklass och drivmedel är också uppfyllt då det på annan plats i Bollnäs Buss anbud uppges att HVO kommer att användas som drivmedel för samtliga fordon vid ingången av 2018, dvs. senast sex månader från avtalsstart. Av punkten 3.3 i anbudsformuläret framgår tydligt att fordon som avses drivas med biodrivmedel är att jämställa med högsta miljöklass, vilket ytterligare bevisar att miljöklass och drivmedel per fordon enkelt går att utläsa av anbudet med bilagor.

Bollnäs Buss anför bl.a. följande. Fordonsförteckningen innehåller samtliga fordon som i dagsläget ingår i företagets fordonsflotta. Av detta följer att de befintliga fordon som ska användas i uppdraget ingår i förteckningen. De fordon som ska användas i uppdraget och som redan finns i företagets fordonsflotta finns med i fordonsförteckningen, bortsett från de fordon där det explicit anges att de kommer att avyttras eller bytas ut. Den omständigheten att fler fordon har angetts i förteckningen än de som kan komma att användas inom ramen för uppdraget, innebär ingen brist i förhållande till de ställda kraven. Kravet i punkten 4.1 kan inte tolkas så att det explicit ska framgå samtliga krav på fordonen. De krav som Hällbo Buss räknar upp avseende fordonen har bäring på utförandet av tjänsten och utgör i det närmaste avtalsvillkor, vars uppfyllelse ska prövas vid avtalsstart och inte vid anbudskvalificeringen. Någon ytterligare information än den som följer av kravet i punkten 4.1 kan inte krävas för att kravet ska anses vara uppfyllt. Bollnäs Buss har svarat på kravet enligt punkten 4.1 genom hänvisningen till bilagorna "Fordonsförteckning", "Miljö och kvalitet" och "Drivmedel och körsätt" samt genom fritextsvaret att "Samtliga fordon kommer att vara

Euro 5 och Euro 6, dessa fordon kommer att köra på förnyelsebart drivmedel (HVO)". Kravet i punkten 4.1 utgör ett krav på vilken information som ska redogöras för avseende de fordon som idag innehas och som ska användas i uppdraget. Kravet anger inte att andra fordon inte får anges i bilagan, eller hur informationen ska ges in eller att denna måste lämnas i bilaga som endast åsyftar just kravet i punkten 4.1. Formuleringen i punkten 4.1 ställer inte heller krav på att endast de fordon som anges i fordonsredogörelsen enligt punkten 4.1 får användas i uppdraget, eftersom även fordon som ännu inte innehas får användas. Bollnäs Buss har vidare svarat godkänt avtalsvillkoren i enlighet med punkten 5 i anbudsformuläret. Uppgift om återförsäljare, kontaktperson och leveransdatum är obehövligt eftersom de krav som ställs i upphandlingen uppfylls genom nu befintlig fordonspark. Några inköp av nya fordon behövas således inte göras för att Bollnäs Buss ska uppfylla kraven. Hällbo Buss synes ha tolkat kraven på samma sätt eftersom man självt angett att de angivna fordonen i redogörelsen räcker för att uppfylla samtliga krav. Av Hällbo Buss anbud och inlämnad miljöbilaga framgår inte att kraven är uppfyllda såvitt gäller nu aktuell upphandling, dvs. Söderhamns kommun. Anbudet från Hällbo Buss ska därför rätteligen förkastas, varför skaderekvisitet i LOU inte är uppfyllt.

Förvaltningsrättens bedömning

Av utredningen i målet framgår att anbudet från Hällbo Buss har kvalificerats vidare till utvärderingen. Förvaltningsrätten anser inte att de invändningar som Bollnäs Buss nu framför mot Hällbo Buss anbud kan prövas inom ramen för förevarande mål (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 19 november 2010 i mål nr 5929-10 och Kammarrätten i Göteborgs domar den 20 oktober 2010 i mål nr 3764-10 och 4904-09).

Av handlingarna i målet framgår att Bollnäs Buss, under punkten 4.1 i anbudsformuläret, har hänvisat till bilagorna "Fordonsförteckning", "Miljö och kvalitet" och "Drivmedel och körsätt" samt angett att samtliga fordon

kommer att vara Euro 5 och Euro 6 och att dessa fordon kommer att köra på förnyelsebart drivmedel (HVO). I bilagan "Fordonsförteckning", vilken är daterad 2016-12-22, finns totalt 20 fordon listade med registreringsnummer, varav 14 fordon anges ha miljöklass Euro 5 eller 6. I fordonsförteckningen anges vidare att Bollnäs Buss kommer att förnya sin vagnpark med Euro 5 och Euro 6 fordon för att möta kraven i skolskjuts upphandlingen (ärendebeteckning 6483). Det noteras att den upphandling som är föremål för överprövning i här aktuellt mål, Skolskjuts Söderhamn, har ärendebeteckning 6485. I bilagan "Drivmedel och körsätt" anges bl.a. att Bollnäs Buss idag använder ett bränsle som är till 50 % förnyelsebart, att man i januari 2017 kommer att övergå till 100 % förnyelsebart bränsle (HVO) i nio av sina fordon och att bolaget kommer att öka antalet fordon med förnyelsebart bränsle för att vid ingången av 2018 enbart köra på HVO.

Av förfrågningsunderlaget kan inte utläsas något krav på att anbudsgivaren vid anbudstidens utgång ska ha ett visst antal fordon tillgängliga eller att denne har att redogöra för antalet fordon som är tänkta att anskaffas för uppdraget. Med tanke på hur kravet i punkten 4.1 är utformat i den del det gäller redogörelse för fordon som är tänkta att anskaffas, kan kravet enligt förvaltningsrättens mening inte heller tolkas på så sätt att en anbudsgivare måste införskaffa fordon för att komma i fråga för kvalificering. Med denna tolkning faller det sig naturligt att fordon som är tänkta att anskaffas inte behöver specificeras närmare vid anbudstillfället med avseende på t.ex. kvantitet eller fordonstyp. Den omständigheten att Bollnäs Buss i fordonsförteckningen inte redogjort för miljöklass för vissa av de upptagna fordonen och att ett fordon uppges ha miljöklass Euro 4, innebär enligt förvaltningsrättens mening ingen brist i kravuppfyllnad. Detta mot bakgrund av att det klart framgår att dessa fordon kommer att avyttras innan avtalsstarten den 1 augusti 2017 och att uppgiften om att samtliga fordon kommer att ha miljöklass Euro 5 och Euro 6 inte rimligen kan förstås på annat sätt än att fordon med lägre miljöklass inte kommer att användas för uppdraget. Annat

kan inte heller utläsas av Bollnäs Buss lämnade uppgifter i anbudsformuläret än att samtliga fordon som kommer användas i uppdraget kommer att köra på förnyelsebart drivmedel.

I målet är klarlagt att några kontaktuppgifter till återförsäljare inte återfinns i Bollnäs Buss inlämnade fordonsförteckning eller på annan plats i anbudet. Inköp Gävleborg och Bollnäs Buss har i denna del framfört att bolaget uppfyller kraven redan genom befintlig fordonspark och att några nyinköp således inte är aktuella för att uppfylla de krav som ställs i upphandlingen. Förvaltningsrätten finner inte visat annat än att det förhåller sig på det sättet, varför uppgift om t.ex. återförsäljare inte heller behövs lämnas i anbudet. Mot bakgrund av vad Bollnäs Buss har angett i anbudsformuläret och i de bilagor som getts in med anbudet gör förvaltningsrätten bedömningen att kravet på fordonsredogörelsen såsom det kommer till uttryck i punkten 4.1 får anses vara uppfyllt. Förvaltningsrätten finner således inte att Hällbo Buss har visat att Bollnäs Buss brister i kravuppfyllnad och konstaterar vidare att Bollnäs Buss i anbudsformuläret har kryssat i "Ja" för att kraven enligt punkten 3.3 uppfylls, att Bollnäs Buss har godkänt samtliga avtalsvillkor samt att Bollnäs Buss har lämnat sådana uppgifter som efterfrågas i punkten 4.2. Vad som framkommit i målet visar således inte att Inköp Gävleborg har brutit mot någon av de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU genom att kvalificera och utvärdera Bollnäs Buss anbud. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

Hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Eva Karlsson Helghe

rådman

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kamrarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kamrarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kamrarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kamrarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kamrarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.